

Pfv.IV.21.054/2012/8.szám

A Kúria az ifj. dr. Burai-Kovács János ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kovátsits László ügyvéd által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt a Fővárosi Bíróság előtt 32.G.40.248/2011. számon megindult és a Fővárosi Ítéletábla 13.Gf.40.469/2011/4. számú jogerős részítéletével befejezett perében az alperes által 3. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán tartott tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős részítéletet részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes terhére megállapított 99.191.280 (kilencvenkilencmillió-százkilencvenegyezer-kettőszáznyolcvan) forint marasztalási összeget 79.379.400 (hetvenkilencmillió-háromszázhetvenkilencezer-négyszáz) forintra leszállítja, amelyből 1.920.000 (egymillió-kilencszázhuszezer) forint után 2008. június 2. napjától, 77.459.400 (hetvenhétmillió-négyszázötvenkilencezer-négyszáz) forint után 2008. november 16. napjától köteles az alperes a jogerős részítéletben meghatározott mértékű kamatot megfizetni. Egyebekben a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költségét.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetékből a felperes 700.000 (hétszázezer) forintot, az alperes 2.800.000 (kettőmillió-nyolcszázezer) forintot köteles az államnak - külön felhívásra - megtéríteni.

Ez ellen a részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős részítélet az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 99.191.280 forintot és ezen összegből 1.920.000 forint után 2008. június 2-ától, 97.271.280 forint után 2008. november 16-ától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű késedelmi kamatát, továbbá az első- és másodfokú perköltséget. Az alperes beszámítási kifogása tekintetében az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A jogerős részítélet által megállapított tényállás szerint a felperes jogelődje (a továbbiakban: felperes), mint vevő és az alperes, mint eladó között 2007. július 2-án áruk vásárlása és visszavásárlási, illetve vevő kijelölési jog gyakorlása tárgyában jött létre megállapodás. A keretszerződésben a felek a visszavásárlás és a vevő kijelölési jog időtartamát 2008. április 30-áig terjedő időszakban jelölték meg azzal, hogy az eladó legkésőbb 2008. március 31-ig volt jogosult a vevőnek az árukat eladni úgy, hogy ezen időpontig az áruk birtokba adásának is meg kell történnie. Az alperes 2008. május 15-én és 16-án a szerződésben kikötött vevő kijelölési jogát gyakorolva, azzal a kéressel fordult a felpereshez, hogy az írásbeli nyilatkozataiban megjelölt árukat értékesítse. Az alperes írásbeli nyilatkozatainak megfelelően az .. mint vevő vételi ajánlatokat közölt a felperessel 800 tonna - közraktárban tárolt - kukorica megvásárlására. Az alperes ezzel egyidejűleg írásban készfizető kezességet vállalt a vevő tartozásainak megfizetéséért. A felperes az áru ellenértékéről a vevő részére a számlát kiállította és intézkedett az áru közraktározásának megszüntetéséről, valamint annak a vevő részére történő kiadásáról. A vevő a teljesítési kötelezettségének azonban csak részben tett eleget, mert a 40.800.000 forint összegű vételárból 1.920.000 forintot a felperes részére nem fizetett meg. Az alperes 2008. július 2-án 1100 tonna kukorica, majd ugyanezen a napon további 500 tonna kukorica visszavásárlására tett egyoldalú jognyilatkozatot. A felperes az alperes ez utóbbi nyilatkozataiban megjelölt áruk vételáraként 81.323.280 forint és 37.548.000 forint összegekről állított ki számlát. A felperes 2010. július 26-án felhívta az alperest 101.180.016 forint vételár és járulékai megfizetésére, amelynek teljesítését az alperes megtagadta.

A felperes módosított keresetében 99.191.280 forint vételár és annak kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Kereseti álláspontja szerint az alperessel 2007. július 2-án létrejött szerződés alapján az alperes 2008. július 2-án visszavásárlási jog gyakorlására irányuló nyilatkozatot tett, amely alapján közöttük 1100 tonna, továbbá 500 tonna kukorica tulajdonjogának átruházása

tárgyában adásvételi szerződés jött létre, ezért annak vételárát az alperes köteles megfizetni. Ezen túlmenően az alperes vevőkielölési jogának gyakorlása folytán közte és a perben nem álló vevő között létrejött adásvételi szerződés alapján, miután a vevő a fizetési kötelezettségének csak részben tett eleget, az alperes, mint készfizető kezes a vevő részéről nem teljesített 1.920.000 forintot és kamatait is köteles megfizetni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes a visszavásárlási jogát határidőn túl gyakorolta, ezért a nyilatkozata hatálytalan, így a szerződés nem jött létre. Az alperes 58.871.280 forint erejéig beszámítási kifogással is élt.

A jogerős részítélet indokolása szerint a felek között létrejött szerződésben a Ptk. 365. §-ában foglalt adásvételi szerződés különös nemeként a Ptk. 374. § (1) bekezdésében szabályozott visszavásárlási jog lényeges feltételeinek, így a jog gyakorlására, a szerződés alapján nyitva álló határidő meghosszabbítására vonatkozó rendelkezések módosítása csak írásban érvényes. Ennek hiányában az alperesnek a jog gyakorlására meghatározott határidő elteltét követően közölt nyilatkozatai a felek között adásvételi szerződéseket nem hoztak létre. Ez azonban nem eredményezi azt, hogy az alperes nyilatkozatainak és a felperes ezt követő cselekményeinek nem lehet kötelmi jogviszonyt létrehozó joghatást tulajdonítani. Az alperes a 2008. július 2-án közölt írásbeli nyilatkozataiban egyértelműen kifejezte azt a szerződéskötési szándékát, hogy a meghatározott fajtájú és mennyiségű áruk tulajdonjogát, az általa megjelölt egységáron meg kívánja vásárolni, a felperes pedig a pénzbeli ellenszolgáltatásról az alperes nyilatkozatával megegyező feltételek szerint állította ki a számlákat, amelyeknek az alperessel való közlése nem vitatottan megtörtént. Miután az áruk - az alperes saját nyilatkozata szerint is - az alperes birtokából nem kerültek ki, így a felperesnek azok átadásához kapcsolódóan szolgáltatási kötelezettsége nem állt fenn. A felek tehát az adásvételi szerződés valamennyi lényeges kérdésében megállapodtak, így közöttük a Ptk. 205. § (1) bekezdése alapján az adásvételi szerződés létrejött, a felperesnek a vételár követelésére a jogosultsága megnyílt.

A másodfokú bíróság nem osztotta az alperesnek azt a kifogását, hogy a felperes a fellebbezésében a Pp. 235. § (1) bekezdését megsértve, az elsőfokú eljárásban megjelölt jogcímtől eltérő jogcímen érvényesítette követelését. Kifejtette, hogy a bíróság nem a követelés jogcíméhez, hanem a fél által érvényesített joghoz van kötve. A felperes kereseti kérelme az adásvételi szerződés ténybeli alapján vételár teljesítésére irányult, amelynek követelésére a Ptk. 313. §-a alapján választott 300. § (1) bekezdése értelmében érvényesíthette az igényét. Annak mérlegelése pedig, hogy az adásvételi szerződés nem a felperes által korábban megjelölt, az

alperes nyilatkozatának közlésével, hanem a felperes elfogadó nyilatkozatának a közlésével egyidejűleg jött létre, az érvényesített jog alapjául szolgáló olyan tény, amelyet az elsőfokú bíróság a kérelemhez kötöttség szabályának megsértése nélkül is értékelhetett. Így a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján nem volt akadálya annak, hogy azt a másodfokú bíróság figyelembe vegye. Mindezekre tekintettel a felperest a Ptk. 300. § (1) bekezdése alapján megilleti az alperes 2008. július 2-án tett vételi ajánlata alapján megkötött szerződésben meghatározott vételár követelése. Miután az alperes a fizetési kötelezettségének nem tett eleget, a Ptk. 298. § b) pontja alapján késedelembe esett, ezért a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerint meghatározott késedelmi kamat megfizetésére is köteles. Az alperes a keretszerződésben sortartási kifogás nélkül vállalt készfizető kezessége alapján tartozik a vevő által a felperesnek meg nem térített vételárrészlet megfizetésére is. Miután eltérő jogi álláspontjánál fogva az elsőfokú bíróság az alperes beszámítási kifogását nem bírálta el, erre vonatkozóan a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A jogerős részítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, tartalmilag annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása érdekében. Az alperes a Pp. 3. § (2) bekezdésében a 121. § (1) bekezdés c) pontjában, valamint a 215. §-ában foglaltakra utalva azzal érvelt, hogy a fél által a keresetének jogcímétől eltérő, helyes minősítésre az eljáró bíróságnak csak akkor van lehetősége, ha ahhoz valamennyi tény, adat, bizonyíték rendelkezésre áll. Az alperes álláspontja szerint a felperes a kereseti tényelőadásában, valamint az elsőfokú eljárás során mindvégig azt állította, hogy a perbeli keretszerződés alapján jöttek létre az adásvételi szerződések. Az opciós kereteken kívüli, egyéb módon létrejött adásvételi szerződésekre nem utalt. Ehhez képest a felperes fellebbezésében tett hivatkozása alapján az adásvételi szerződések opciós időtartamtól független módon való létrejöttének vizsgálatára és megállapítására a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban már nem lett volna lehetőség. Az adásvételi szerződés a keretszerződéstől függetlenül amiatt sem jöhetett létre, mert a Ptk. 205. § (2) bekezdése szerint a szerződés egyik lényeges eleme a vételár tekintetében nem volt megegyezés, annak összezszerűségét ő mindvégig vitatta, a felperes pedig nem bizonyította. A 2008. július 2-án kelt nyilatkozatokban megjelölt vételár nem egyezik a számlákon meghatározott összeggel. A számlákon ugyanis a nyilatkozatban meghatározott bruttó összeghez további általános forgalmi adó került felszámításra. Téves a jogerős részítéletnek az az álláspontja is, hogy a kereseti kérelem a felek által megkötött adásvételi szerződés ténybeli alapján vételár teljesítésére irányult, így a felperes a Ptk. 313. §-a alapján választott, 300. § (1) bekezdése szerint érvényesíthette a

követelését. Amennyiben ez a következtetés helytálló lenne, úgy bármilyen jogcímen előterjesztett, ellenérték fizetésére irányuló kereseti kérelem esetén alkalmazható lenne, amely nyilvánvalóan nem felel meg a Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak.

A felperes a jogerős részítélet hatályában való fenntartását kérte. Hangsúlyozta, hogy mindvégig adásvételi szerződés létrejöttére tekintettel kérte az alperes vételár megfizetésére kötelezését, új jogcímre való hivatkozásra nem került sor. Az adásvételi szerződés létrejöttének különös és általános alakzata közötti különbségtétel alapján a kereset elutasításának nem lett volna helye. A vételár tartozás fennállását alátámasztó, másodfokú eljárásban előadott új jogi érvek, a Pp. 235. § (1) bekezdésébe nem ütköznek. Tévesen hivatkozott az alperes a vételárban való megállapodás hiányára is. A nyilatkozatokban az áru mennyisége és egységára került feltüntetésre, a számlák pedig ugyanezt az összeget tartalmazzák az egységár és az árumennyiség szorzataként. A nyilatkozatokban feltüntetett egységár értelemszerűen nem tartalmazza az általános forgalmi adó összegét, mivel az a mennyiség és az egységár szorzataként megállapított adóalap után fizetendő.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos az alábbiak szerint.

A jogerős részítélet jogszabálysértés nélkül, helyesen állapította meg, hogy a másodfokú bíróság a jogcímhöz kötöttség hiányában a felperes által a kereset alapjául előadott tényállásra alapítottan, más jogcímen is megítélhette a felperes követelését, arra tekintettel, hogy a keretszerződés a perbeli követelések keletkezések idejében már nem vitásan hatályát veszttette. A felülvizsgálati kérelem tévesen hivatkozik arra, hogy ez az eljárás a Pp. 3., 121., 215., illetőleg 235. §-ait sértette, ugyanis a másodfokú bíróság nincs elzárva attól, hogy az elsőfokú eljárásban előadott tényállásra alapítottan eltérő jogszabály alapján ítélje meg a felperes követelését. Téves továbbá az alperesnek az a hivatkozása is, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 235. § (1) bekezdésébe ütköző módon értékelte az elsőfokú eljárásban előadott, az opciós szerződésekre alapított igénytől függetlenül, önálló adásvételi szerződésnek a felek jogviszonyát. A Pp. 235. § (1) bekezdése a fellebbezési eljárásban a fellebbező fél részéről csak új tény állítása, illetve új bizonyíték előadása tekintetében támaszt korlátot. A felperes azonban a másodfokú eljárásban semmilyen új tényt vagy bizonyítékot nem adott elő, ugyanazokra a szerződésekre hivatkozott, amit a másodfokú bíróság a fentiekben kifejtettek alapján eltérő jogi álláspontja alapján jogosult volt megítélni. Ezért nem sértette meg a jogerős részítélet a Pp. 235. § (1) bekezdését azzal, hogy azonos ténybeli alapon eltérő jogi érvek alapján bírálta el a keresetet.

Érdemben pedig helytállóan jutott arra a következtetésre a jogerős

részítélet, hogy a keretszerződés hatálytalanná válását követően a felek között írásban a Ptk. 365. §-a alapján adásvételi szerződés jött létre, figyelemmel arra, hogy az alperes a vételár összegének meghatározásával írásbeli ajánlatot tett, amelyet a felperes a számla kiállításával elfogadott.

Nem osztotta a Kúria az alperesnek azt az álláspontját, mely szerint a jogerős ítélet a Ptk. 205. § (2) bekezdésébe ütköző módon jutott arra a következtetésre, hogy a felek között az adásvételi szerződés létrejött, mert a 2008. július 2-án tett ajánlatát a felperes nem azonos értékű számla kiállításával, hanem általános forgalmi adóval növelt számla kiállításával fogadta el, így a vételár mint a szerződés egyik lényeges feltétele tekintetében nem volt kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítás, ami a szerződés létrejöttét kizárja. Ez a védekezés egyrészt a kezességre alapított követelés jogalapját nem érinti, másrészt kizárólag a felperes követelésénekösszecszerűsége tekintetében bír relevanciával.

Az alperes által 2008. július 2-án, írásban, a mennyiség és az egységár, tehát a vételár megjelölésével a felperesnek tett vételi ajánlatát olyannak kellett tekinteni, amely a teljes, azaz a bruttó vételárat tartalmazza. Ha a perbeli szolgáltatás általános forgalmi adó köteles, úgy az alperes bruttó ajánlata az általános forgalmi adót is magában foglalta. Abban az esetben ugyanis, ha az ajánlatból nem derül ki egyértelműen, hogy az az általános forgalmi adó nélkül került meghatározásra, úgy azt olyannak kell tekinteni, mint ami az egyéb járulékokat, pl. az általános forgalmi adót is tartalmazza.

A felperes az alperes ajánlatával tartalmilag megegyezően, az általa közölt mennyiség és egységár alapján a vételár összegét elfogadta. A szerződés létrejötte szempontjából annak nincs jelentősége, hogy a felperes a számlájában - egyébként jogtalanul - általános forgalmi adó tartozást is feltüntetett. Ettől még nem lehet a felperes számláját olyan ellenajánlatnak tekinteni, amely elfogadásának hiányában a szerződés nem jött létre. Ebből a tényből kizárólag az következik, hogy a felperes elfogadta az alperes vételár ajánlatát, amelyhez nem volt jogosult járulékos költséget, általános forgalmi adót felszámítani. A felperes részéről a teljesítés nem vitásan megtörtént, ezért a Ptk. 300. § (1) bekezdése alapján a felperes választása szerint az elfogadott vételár összegét követelheti, miután az alperes a teljesítést a Ptk. 313. §-a szerint jogos ok nélkül megtagadta. A felperesösszecszerűségében eltérő számlája ezért kizárólag azt a következményt vonja maga után, hogy az ajánlatban megjelölt bruttó összegben felüli általános forgalmi adót az alperestől nem igényelheti.

Mindezekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős

részítélet az alperes fizetési kötelezettségét eljárási és anyagi jogszabálysértés nélkül helyesen állapította meg. A marasztalás összegéből azonban a felperes által jogtalanul felszámított általános forgalmi adó összegét le kellett vonni, mert az általános forgalmi adóval növelt bruttó összegre valóban nem jött létre megállapodás a felek között, tehát az alperes által közölt vételáron felül általános forgalmi adó követelést a felperes nem érvényesíthet. Ezért a Kúria a marasztalási összeget a felperes számláiból megállapítható általános forgalmi adó összegéből csökkentve, a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte és a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az első fokú ítéletet megváltoztatva állapította meg a marasztalás összegét.

Miután a megítélt első- és másodfokú perköltség összege a per tárgyának értékére tekintettel a marasztalási összeg leszállításától függetlenül sem tekinthető eltúlzottnak, azt a Kúria nem érintette. A felperes nagyobb részben a felülvizsgálati eljárásban is pernyertes lett, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a Kúria az alperest a felperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megtérítésére.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felek pernyertességük-pervesztességük arányában kötelesek az államnak külön felhívásra megtéríteni a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2013. április 17.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Dr. Baka András bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő